

нистрация и милиция измежду местните християни, между които и арменци...

Струва си обаче да осветлим повече личността на солунския социалист, автора на клеветническата дописка Рефик Хивзи (Хъвзи) бей. Оказва се, че той съвсем не е някаква маловажна и безизвестна фигура от гледна точка на историята на арменската трагедия, а един от най-активните младотурски дейци, осъдени от извънредния турски военен трибунал, назначен от султан Мехмед VI Вехидеддин (1918-1922 г.) на 8 март 1919 г. в Истанбул. Тук на 24 май 1919 г. след проведеното разследване са осъдени на няколко години затвор четирима от множеството виновници за престъпленията по време на Арменския геноцид, между които и солунския търговец Рефик Хъвзи бей. Този "защитник на арменци", е за какъвто се представя в дописката си от 1913 г., само след 1-2 години лично е привеждал в изпълнение заповедта за депортирането на арменците от Буюк Деро, мародерствал и пр. Осъден е през 1919 г. на 2 г. затвор, но за нас тук е важно, че е бил изобличен и че Яворов справедливо е осъдил клеветите му. Сведенията за този престъпник биха възмутили всеки цивилизован човек, поради което само ще укажем, че са публикувани в сборника "Арменският геноцид по документите от съдебния процес над младотурците (Ереван, 1989 г., с.24, 173-176).

Показателно е, че в средите, в които се е движил Яворов съзираме изявени арменофили като д-р Кръстьо Раковски, Иван Шишманов, Борис Сарафов, Т. Хаджидимитров, С. Г. Кьосев и други, както и изтъкнати арменци като проф. Александър Балабанов, Агоп Агопян и др. Малкоизвестен е фактът, че един от основателите на Арменската революционна (социалистическа) партия Ташнакцутюн (Федерация) - Кристапор Микаелян, заедно с Ростом Зорян, Вахан Шахриманян, Гарабед Бионян, Вахан Мануелян и други революционери през 1900 г. влизат в тясно сътрудничество с ВМРО в Пловдив и сформират с Борис Сарафов, Неделчо Гарванов, Пейо Гарвалов и други "Арменско-македонско (революционно) братство" за съвместни действия в Одринска Тракия и Македония. Особено значим е приносът на арменските революционери за въоръжаването на македонските им събратя с оръжие и по-специално с бомби в различните им разновидности. През 1905 г. Кристапор Микаелян и С. Кендърян загиват в полите на Витоша при злополучен експери-